

“De Samenhof”

Baptisten Gemeente

Zwolle.

Inleiding.

Wij willen u graag iets meer vertellen over gebouw en symboliek van “De Samenhof”, het kerkgebouw van de Baptisten Gemeente in Zwolle. Om te beginnen schetsen we een summier beeld van de stad Zwolle door de eeuwen heen. We vervolgen met een beknopte geschiedenis van de Baptisten Gemeente in die stad om ons dan verder te verdiepen in het prachtige gebouw zelf en de symboliek die daarin is verwerkt.

In praktisch elk kerkgebouw kan men symboliek vinden, in het ene gebouw wat meer dan in het andere. Tijdens de bouw van “De Samenhof” heeft de toenmalige predikant, ds. Cohen heel veel aandacht besteed aan symboliek. Tijdens het maken van dit boekje kwamen we er al snel achter dat veel kennis over deze symboliek naar de achtergrond verdwenen is en men de uitdrukking : “hoe zat het ook al weer” vaak hoorde.

Dit boekje is eigenlijk bedoeld voor gasten die het kerkgebouw binnen komen wandelen en graag iets over de symboliek willen weten. Ook voor de leden en vrienden van de gemeente die niet vanaf de eerste dienst in dit gebouw bij de gemeente horen, is het misschien wel aardig om op enkele zaken attent gemaakt te worden.

Voor het samenstellen van dit boekje, hebben we dankbaar gebruik gemaakt van een bijzondere uitgave van “De Schalm” (maandblad van de Baptisten Gemeente) die Gerlof Pool ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de Baptisten Gemeente Zwolle heeft geschreven.

De foto op de voorzijde is gemaakt door Martijn Meupelenberg, Ben Nsabimana heeft ons mooie foto's geleverd van de symboliek in het kerkgebouw.

Natuurlijk willen we ook alle leden en vrienden van de Baptisten-gemeente danken voor het gevraagd en ongevraagd verstrekken van veel waardevolle gegevens. Wij wensen u veel leesplezier.

Namens de P.R.-commissie van de Baptisten Gemeente te Zwolle
Henk Timmerman

De stad Zwolle.

Om ons kerkgebouw in de juiste context te plaatsen beginnen we met enkele wetenswaardigheden over de stad Zwolle.

Zwolle is de hoofdstad van de Nederlandse provincie Overijssel en tevens Hanzestad.

Zwolle ligt aan de IJssel, het Zwarte Water en aan de Overijsselse Vecht. De stad ligt aan de rand van de landstreek Salland en is de grootste stad in deze streek. De gemeente telt ruim 120.000 inwoners en heeft een oppervlakte van 111,33 km².

Zwolle is één van de Hanzesteden. Hanzesteden zijn lid van het Hanzeverbond. Dit was van oorsprong een samenwerkingsorganisatie van Duitse steden rond de Oostzee. Later traden ook steden uit de Lage Landen (het huidige België en Nederland) toe tussen de 14e en 16e eeuw.

In de Tweede Wereldoorlog werden 499 Joodse inwoners van Zwolle door de bezetter weggevoerd en in concentratiekampen omgebracht.

Zwollenaren worden ook wel Blauwvingers genoemd. De scheldnaam 'Blauwvinger' was, omdat zij meened gepleegd hadden ten opzichte van de Hertog van Gelre.

Een andere verklaring kwam later, toen Zwolle ten tijde van een wapenstilstand het klokkenspel uit de verbrande toren van de Sint Michaëlkerk te koop aanbood aan Kampen. De Kampenaren zouden hiermee akkoord gaan, mits zij mochten bepalen hoe het bedrag werd betaald. Op een dag kwam er een wagen vol met geld: allemaal vierduitstukken en de Zwollenaren kregen blauwe vingers van het tellen van de koperen munten. Blauwvingers werd daarom de bijnaam voor de Zwollenaren.

Wapen van Zwolle

De schutspatroon van Zwolle, Sint Michaël - zijn feestdag valt op 29 september -, behoorde in de middeleeuwen tot de populaire heiligen. Hij wordt tot de aartsengelen gerekend. Dikwijls werd hij ook gezien als de ware verdediger van het goede tegen het kwade. Al op het oudste zegel komt Michaël als strijder voor. Als onder invloed van het theologisch denken Michaël gezien wordt als aanvoerder van de 'milites christiani', de christenstrijders, verandert ook de wijze van het afbeelden van de heilige. Blauw werd de kleur van Michaël, als herinnering aan het feit dat hij als aartsengel de aanvoerder werd van de hemelse legers en zo werd zijn schild blauw met een wit kruis.

Het stadswapen is dus het schild van Michaël en de kroon beduidt dat Zwolle een Hanzestad is.

Hoe het kerkgebouw haar plek kreeg.

In het jaar 1946 begon ds. Prins (voorganger van de Baptisten Gemeente Deventer) in Zwolle met bijbellezingen. Deze werden gehouden in het “Eigen Gebouw” aan de Badhuiswal van 17 mei 1946 t/m 15 november 1946. De belangstelling viel tegen.

Toch wilden de broeders en zusters de band niet verloren laten gaan en kwamen bij elkaar voor contactavonden aan huis. Enkele hadden hier geen vrede mee en het idee voor een eigen plek was geboren.

Er werd gezocht en op 22 juni 1947 hield ds. Prins de eerste dienst in het speeltuingebouw aan de Hortensiastraat. Hier hield hij ook zgn. maranathalezingen.

Op de ledenvergadering van 24 november 1947 werd besloten dat ds. Bouritius* voortaan de gemeente zou leiden en tevens werden twee diakenen benoemd. De gemeente - een post van de gemeente Deventer - wilde graag zelfstandig worden.

Op 14 december 1947 overhandigde ds. Prins 17 attestaties aan ds. Bouritius en hiermede werd de gemeente zelfstandig. Gelukkig hoefden deze 17 leden niet het salaris van de dominee bij elkaar op te brengen, want hij was ambtenaar in rijksdienst.

De diensten in het speeltuingebouw werden zo goed bezocht, dat naar een groter gebouw gezocht moest worden en het oog van ds. Bouritius viel op het gebouw “Geloof en Vrijheid” aan de Goudsteeg. De vraag aan de Nederlands Hervormde Kerk of het gebouw gehuurd mocht worden werd beantwoord met “dat geen gebouwen der vereniging worden afgestaan voor het houden van regelmatige godsdienstoefeningen, buiten het verband van de Nederlands Hervormde Kerk.”

Het zoeken ging door en men vond het gebouw “Palvu” aan de Eekwal. Niet alle leden waren hier gelukkig mee omdat het gebouw in bezit geweest was van de SDAP en of deze overgang te rijmen was met de doelstellingen van de Baptisten Gemeente ? Toch heeft men van 3 april 1949 t/m 11 februari 1951 gebruik gemaakt van dit gebouw. Op 18 februari 1951 verhuisde men naar het Gereformeerde Jeugdcentrum “Het Bastion” aan de Badhuiswal.

Het zoeken naar een eigen gebouw bleef doorgaan en weer kwam het gebouw “Geloof en Vrijheid” in beeld, en nu met meer succes. Met behulp van de Unie Bouw Stichting kon de arme gemeente het gebouw kopen. De Unie Bouw Stichting (UBS) is een fonds van de Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland dat zo nodig en waar mogelijk ondersteuning verleent bij de stichting of verbouwing van kerkelijke gebouwen.

Op 1 november 1955 werd de koopakte getekend en het gebouw voor 14.500 gulden gekocht en op 13 november 1955 was de eerste kerkdienst in het eigen gebouw een feit.

Na het overlijden van ds. Bouritius kwam ds. Van der Veen*, die eens bij een bouwterrein aan de Zamenhofsingel stond te dromen: “Wat een mogelijkheden voor een nieuw gebouw.” Het eigen gebouw was nodig aan een opknappbeurt toe, vele emmers waren nodig om de regen binnenshuis op te vangen en een stoelpoot zakte door de vloer. Er werd heel veel opgeknapt.

Na ds. Van der Veen kwam in 1968 ds. Cohen*. De intrededienst werd gehouden in de aula van het lyceum aan de Veerallee. Het eigen kerkgebouw was te klein.

De eerste dienst van ds. Cohen in de Goudsteeg zal velen nog lang bijgebleven zijn. Na 10 minuten gaven de kachels geen warmte meer, maar braakten zwarte walm uit, waardoor de gemeente hoestend en proestend op straat kwam te staan. Snel werd er een zaaltje in restaurant Suisse aan de Blijmarkt gehuurd, waar de dienst werd vervolgd.

Tijdens de intrededienst had ds. Cohen tegen de burgemeester van Zwolle, de heer Roelen gezegd: “Ik kom nog wel eens bij u op het spreekuur, want de Goudsteeg is niet alles voor onze gemeente.” Burgemeester Roelen heeft het geweten: na het kachelincident heeft ds. Cohen de deur bij hem plat gelopen, maar het resultaat was, dat de Goudsteeg geruimd zou worden met een perceel grond aan de Zamenhofsingel.

Na heel veel overleg en een flinke duit van de Unie Bouw Stichting werd besloten om tot de bouw van een nieuw kerkgebouw over te gaan.

Architectenbureau Meijerink en aannemer Trebbe werden in de arm genomen, het moest een mooi gebouw voor weinig geld worden en de architect heeft wel eens geroepen: “Jullie lijken wel gek, wat jullie willen

is haast onmogelijk voor dat geld.” Maar Cohen kwam, zag en overwon en op 17 maart 1970 werd de eerste paal in de grond geslagen. Heel veel zelfwerkzaamheid van gemeenteleden heeft duizenden guldens bespaard en op 20 maart 1971 werd het gebouw feestelijk geopend en kreeg als naam “De Samenhof”.
(De Zamenhofsingel is in januari 2002 omgedoopt tot Burgemeester Drijbersingel)

- *Ds. Gerben Bouritius predikant te Zwolle van 1947 t/m 1960,
- *Ds. Jan van der Veen predikant te Zwolle van 1963 t/m 1966,
- *Ds. Mart Cohen predikant te Zwolle van 1968 t/m 1972.

Het kerkgebouw “De Samenhof”.

Het kerkgebouw staat aan de Burgemeester Drijbersingel in Zwolle aan een oude stadsgracht. (Burgemeester Drijber was van 1969 tot 1980 burgemeester van Zwolle.) Met de bouw van dit opvallende kerkgebouw is in maart 1970 begonnen in

opdracht van de Baptisten Gemeente. Op zaterdag 20 maart 1971 kon het feestelijk in gebruik genomen worden.

Het gebouw bestaat uit twee bouwlagen, hetgeen zeer duidelijk te zien is aan de buitenkant. De onderste laag bestaat uit veel glas en donker houtwerk. De bovenste laag, gescheiden van de onderste door een dunne betonnen band, bestaat uit witte baksteen in een vrij grof metselverband. De bovenste laag is groter en lijkt zwaarder om meer de nadruk te geven, passend bij de indeling van het gebouw. Omdat de bovenste laag van het gebouw wit gemaakt is wordt hij als het ware van de grond getild, meer hemelwaarts gericht. Dit was ook de bedoeling, omdat de verdieping de kerkzaal is. De onderbouw moest donker zijn om dit te benadrukken. De begane grond is bedoeld voor verschillende activiteiten.

De symboliek die meteen opvalt als men de kerkzaal binnenloopt.

Het kruis.

Het kruis symboliseert de overwinning van Jezus op de dood, omdat wij christenen geloven dat Hij door te sterven zelf de straf voor de zonde van de mensen op zich genomen heeft en door na drie dagen op te staan uit de dood de zonde en de dood overwonnen heeft. Het kruis symboliseert ook dat ieder die Jezus belijdt als de zoon van God (zoals Hij zich in de Bijbel bekend maakt) weet mag hebben van diezelfde verlossing van zonde. Ook lijden en verzoening worden door het kruis gesymboliseerd. Het lege kruis herinnert ons aan de opstanding en de hoop op het eeuwige leven. De horizontale balk van het kruis verwijst naar het leven in deze wereld, de verticale naar de instroming van het goddelijke licht dat in de wereld straalt.

Het kruis is gemaakt van “jut hout”. De gemeente kent en kende veel schippers als lid van de gemeente. Br. Timmer (†) zag bij de Oranjesluizen in Amsterdam een balk in het water drijven en heeft hiervan het kruis gemaakt, welke vermoedelijk in 1977 in de kerkzaal is opgehangen.

De avondmaaltafel met het avondmaalstel.

Het avondmaal wordt eens per maand gevierd. Aan deze plechtigheid kan iedereen die Christus als zijn verlosser heeft aangenomen deelnemen. Het brood en de wijn worden rondgedeeld als herinnering aan het laatste avondmaal van Christus met zijn discipelen en als symbool van de eenheid van de gelovigen met Christus.

1 Korinthiërs 11 : 23 – 26.

Over de 4 avondmaalsbekers is de volgende tekst verdeeld: 1 Korinthiërs 11: 25B – Deze beker is het nieuwe verbond – in mijn bloed – doe dit tot mijn gedachtenis. (De avondmaaltafel is ook door br. Timmer gemaakt)

De paaskaars.

De brandende kaars symboliseert de aanwezigheid van Jezus Christus, het ‘Licht van de wereld’, die de dood en het donker heeft overwonnen. Wanneer de kinderen de kerkzaal verlieten om in hun eigen ruimte zondagschool te houden, namen ze een kaars mee die ontstoken werd aan de brandende paaskaars. Op advies van de brandweer wordt de kaars niet meer meegenomen, maar wordt er nu een kruisje meegenomen naar hun ruimte.

Wanneer we nu iets verder de kerkzaal inlopen.

De **muur** waar u tegenaan kijkt.

Wanneer we de achtermuur goed bekijken, bestaat hij niet uit net metselwerk. De stenen zijn schots en scheef gemetseld. Ook zijn alle stenen niet gelijk. De betekenis van de achtermuur is dat deze de gemeente voorstelt. Ook in de gemeente zijn de mensen niet gelijk; heeft ieder zijn eigen mening, gaat men soms tegen zaken in. We zijn met elkaar precies zoals de achtermuur is gemetseld, individuen met een eigen visie, met een persoonlijk geloof maar allemaal gemeenschappelijk het geloof in Jezus Christus.

Wat ook opvalt is de **duif** boven het doopvont.

De duif wordt gezien als een symbool van vrede, onschuld en reinheid. De duif met een olijftakje in de snavel is een erg bekend symbool voor vrede. In de Bijbel is de duif een symbool voor de Heilige Geest. De Heilige Geest komt bij de doop van Jezus in de gedaante van een duif op Hem zitten. De duif is een mozaïek gemaakt door de vader van ds. Stavleu. (†)

Lucas 3 : 21, 22 *Heel het volk liet zich dopen, en toen ook Jezus was gedoopt en Hij aan het bidden was, werd de hemel geopend en daalde de Heilige Geest in de gedaante van een duif op hem neer; en er klonk een stem uit de hemel: Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind Ik vreugde.*

En onder de duif het **doopvont**.

In de Baptisten Gemeente kennen we de gelovigen doop. Iemand die persoonlijk gelooft en belijdt dat Jezus Christus, de Zoon van God, door Zijn dood en opstanding zijn/haar zonden heeft vergeven, kan de doop aanvragen. De betekenis van de onderdompeling is, dat hij/zij met Christus sterft, begraven wordt en opstaat in het nieuwe, eeuwige leven. Dan wordt hij/zij opgenomen in de gemeenschap van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest en leerling van Jezus Christus en hij/zij wordt dan verbonden aan de gemeente van Christus

Handelingen 2 : 38 *Keert u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de Heilige Geest u geschonken worden.*

Toen de gemeente nog geen eigen gebouw had, werd er voor doopdiensten uitgeweken naar de gemeente in Deventer. Het gebouw “Geloof en Vrijheid” had wel een doopvont, maar geen afvoer hierin, zodat de doopkandidaat gevraagd werd de dag na de doop te komen om het doopvont leeg te scheppen.

Boven uw hoofd het **plafond**.

Dit symboliseert een honingraat. Een honingraat heeft veel zijanten wat de veelzijdigheid van de gemeente voorstelt.

Kijk eens naar buiten: De **ramen**.

De speciale vorm van de ramen symboliseert twee gevouwen handen. Wanneer handen gevouwen zijn en de ogen gesloten duiden ze op concentratie en overgave aan God; men is in gesprek met zijn Heer.

(De vorm van de ramen is niet zoals wij gewoonlijk de handen vouwen met de vingers in elkaar gevouwen, maar op de manier waarbij de vingers tegen elkaar gehouden worden.)

Wanneer u naar beneden gaat ziet u in de hal een **schilderij** dat door de kinderen van de zondagsschool in 2006 is gemaakt. Ook de geschilderde tulpen wijzen weer op de symboliek van de gevouwen handen.

Draait u zich eens om en kijk naar de muur waar u bent binnengekomen.

Links naast de glazen deuren ziet u een **kruis**.

Dit is een geschenk dat bij de opening gekregen is. Het is gemaakt in opdracht van ds. Cohen door de vader van ds. Stavleu.

Wanneer u het kruis eens van dichterbij bekijkt ziet u de levensloop van de Heer. Beginnend links met de aartsengel Gabriël die Maria de geboorte aankondigt, boven langs met de geboorte van Jezus. Naar rechts waar Jezus als jongeling in de synagoge preekt en dan van beneden naar boven: Jezus doop, het laatste avondmaal en de kruisiging.

Rechts iets hoger ziet u een **vis met de mand broden**.

Dit is het symbool wat verwijst naar één van de wonderen die Jezus in zijn leven op aarde verrichtte. Hij vermenigvuldigde vijf broden en twee vissen tot er voldoende te eten was voor vijfduizend mensen.

Het verhaal laat zien wie Jezus is; dat hij graag met anderen wil delen. Het samen eten is een symbool van verbondenheid van mensen, van samen delen in het algemeen.

Dit kunstwerk is door br. Stukker (†) reeds in de jaren zestig gemaakt.

Wanneer u buiten loopt, ga eens kijken naar de voorkant van het gebouw.

Hier ziet men een speels motief, dat voorstelt: de zon die opkomt uit de mist. Hier zijn natuurlijk ontzettend veel dingen bij te bedenken.

De Samenhof: Huis van Ontmoeting

Je zoekt elkaar op. Om je geloof te delen en ervaringen uit te wisselen. En dan wordt de Samenhof een huis waarin mensen graag vertoeven. Een Huis van Ontmoeting .

Een ontmoeting met elkaar, met anderen van buiten de gemeente, maar vooral een ontmoeting met God.

“De Samenhof”- gemeente

“In onze gemeenschap staat de Bijbelse boodschap en met name het Evangelie van Jezus Christus centraal. In Christus herkennen wij de goddelijke liefde, die zo onnoemelijk groot is dat hij schuld vergeeft en doodlopende levens een nieuw en blijvend perspectief biedt. Wij geloven in Hem als de Heer die de dood heeft overwonnen. Hij is de inspiratiebron voor heel ons leven. Wij geloven dat wat we zelf ervaren hebben, ook belangrijk is voor hen die nog zoeken naar een fundament onder hun leven.

Schuld, vergeving en nieuw perspectief is ook wat in de Doop op belijdenis wordt uitgedrukt. Om dit ritueel van Bijbelse oorsprong volledig tot zijn recht te laten komen dopen wij in onze gemeente dan ook door onderdompeling.

Wij achten het vanzelfsprekend dat leden en vrienden de intentie hebben om te leven overeenkomstig de belijdenis van hun geloof.

Maandelijks vieren wij - met een ieder die gelooft en die dit wenst – het Avondmaal.

Ook dit is een ritueel van Bijbelse oorsprong en het vertelt op indringende wijze welk offer Jezus voor ons heeft gebracht en hoe kostbaar dit is.

Als leden en vrienden van de gemeente hebben wij de intentie elkaar tot steun te zijn.

Onze gemeente is aangesloten bij de Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland.

Mogen wij u ook eens in een zondagmorgendienst verwelkomen ?

Kerkdiensten worden elke zondagmorgen gehouden om 10.00 uur
Er is zowel een crèche als ook zondagsschool tijdens de dienst.

*

Het adres van “De Samenhof” is: Burg. Drijbersingel 15,
8021 DA Zwolle.

*

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website:
www.baptistenzwolle.nl

Voor een gesprek kunt u contact opnemen met:
secretaris@baptistenzwolle.nl

De Samen Hof
BAPTISTEN GEMEENTE ZWOLLE